

Kiszely Márk

A GYŰJTŐMUNKA VÉGE

Ez nem a gyerekkor íze, ez egy tál étel. Egy adag, mélytányérban gőzölgő húsleves. A felszínén aransárga réteg úszik. Nem engedi elmerülni a maceszgolyókat. Zöldségek puhulnak, pasztellesekednek a melegétől. Jól sikerült. Ez az ünnepi sztenderd. Nagyanyám hátrakötött kezekkel is megugorja.

Az asztalon hanyagul kiosztott evőeszközök. Képtelen vagyok megjegyezni, hogy mi hova jön. Jobbra, balra, a tányér fölé. Nem érdekel. A kések egyébként is feledhetők. A lényeg, hogy darabra meglegyenek. A villákba gravírozott címer egy másik családé, az antikosnál vettük őket. A kanalakra odafigyeltem. Tartásuk van, ha kézbe kerülnek. Kényelmes velük enni. Ha rájuk ununk, jók lesznek mélységmérő ólomnak. A terítő szemtelenül fehér. Valakinek mindig megremeg a kezében a merőkanál. Sárga magvú, sűrke amőbák kezdik megosztódásukat az abroszon. A közhangulat nyugodt marad, senki sem számított másra. Az üdítők az asztal lábánál keresik a formájukat. Áldás nem lesz. Minden kész, mindenki itt van. Ehetünk. Velem szemben a nagyapám ül. Csak a levéből szedett. Hatalmas, batikolt póló van rajta, egy foltos nadrág. A nagyapám nagy és kerek. Egy rózsablak. Önmagát rakja ki színes darabokból. Az én hangomnak tizenégy év kell, hogy eljusson a Naphoz. Ideje megszólalnom, ha meg akarom kérni, hogy süssön be rajta.

– Mit nézel, te majom? – kérdezi, és nevet.

*

Az első keresztveződésnél abortuszklinika, a másodiknál könyvtár. Az is lehet, hogy fordítva. Annyiszor buszoztam el mellettük, hogy már nem tudom megmondani. Amit túl gyakran látok, könnyen elfelejtem. Az önkormányzat mindkettő elé mélyzöld táblát állított. Körzeti könyvtár, körzeti klinika. Körzeti recepciós ül mindkettőben, körzeti beléptetőkártya lóg a nyakában. Körzeti küretkanál, körzeti enciklopédiák. Hogyan tegyek különbséget?

Egy helyet keresek, ahol írhatok. Végigültem már minden kávézót. Hűségkártyáktól dagad a pénztárcám, a tizedikre meghívnak. Mindenki

kávézókba jár. A webdisegnerek répatortát esznek, a szövetkabátos nők babakocsikkal tolatnak be az ajtókon. Ez Észak-London iratlan szereposztása. Mindenhol ugyanaz. Zaj van, nyüzsgés van, az illatoktól megéhezem. A gyomromra figyelek a gondolataim helyett.

A helyszínválasztást nem lehet elnagyolni. Alázattal nézelődöm az épületek közt, ahogy egy öngyilkosjelölt vadászik a megfelelő hotelra. Egy magára igényes ember nem végezheti olyan helyen, ahol művirágok állnak a hallban. Nyugalmas, parkra néző szobában kell elkészönni az étlettől. Szemétségből kiinni előtte a minibárt. Feküdni a krepppapír lámpaernyőn átjutó fényben. Lenyelni hús pirulát. Szevasz. Ez lenne a minimum.

Nekem is egyágyas kell. A kilincstre kiakasztom a do not disturb cédulát. Ne kérdezzenek rá, mit csinálok, még a végén le akarnának beszélni. Üljek le egy percre, nyissam ki a szívcsakrák. Nézzem meg a Temzét meg a Tate múzeumot. Olyan szép a világ, annyi minden van benne. Írjak a nagynénjükről, van egy jó sztorija, látott porig égni egy cirkuszt, Auschwitzból is hazaszökött. Bravó, remek, köszönöm. Meghagyom másnak. Önző módon magamról szeretnék írni. Egy futógép gumiszalagjáról. Egy lomtalanított kanapéban maradt testmelegről. Csupasz faágakról egy semmiben lebegő törzsön. És itt akarok írni, ebben a könyvtárban vagy abortuszklubján. Mindegy, csak ne sisterejjen többet a fülembé az eszpresszógép.

*

Hirtelen fellépő húsundor. Dallamos keresőszavak, rengeteg találat. A gastroenterológus válaszol. A cikk írója válaszol. Egy névtelen kommentelő válaszol a kislánya történetével.

Az orvostudomány kíméletlen zsargont beszél. Mentősök, ápolók, nővérek, betegszállítók, az egész kamara. Nem az esetek durvaságától keményednek meg. A hivatásuk szókészletétől lesz téglarakás az arcuk helyén. Kitin a szívükön. Egy rezidens a tükör előtt gyakorolja: *gyomorrák. Rák, érted. Az a páncélos, soklábú szar szaporodik a sejtjeidben. The big C. Cancer. Echószegény göb. Göb, bazmeg, ez is milyen. Hányszor kell ezeket kimondani, hogy szavakká váljanak?*

Evelin tünetei többrétűek. *Hüvelyi diszkomfort. Kismencedei fájdalom.* Úgy hagyom az elírást. Megpróbálom kifújni a billentyűk közé szorult koszt, állítok a képernyő fényerején. Húzom az időt, de nincs kegyelem. Az internet mindig a legrosszabbra készít fel. Összenövésék,

belső hasüregi vérzés, endometriózis. Legalább kétszáz új tabuszavam lett ma. És kétszáz új tabuszó pont elég. Ezt most bezárom, kikapcsolom, félreteszem. Senkin sem segíték az olvasgatással.

Elmegyek futni. Egyáltalán nincs hozzászokva a tudóm, mégis jól bírom. Már a buszgarázsoknál járok, égő lámpánál alszanak a járművek. Nagy ívben megkerülöm a Vargakertet, át a vasúti alagúton, ki a Lő-dombig. A Lő-domb elburjánzott, sík terület. Nem kéne dombnak hívni. Ezrével rajzanak a macskadögökből kikelt szúnyogok. Összefirkált, üres gázvezetékek. Néha egy vonat. Lihegek, a térdemre támaszkodom, fáj mindenem. A Tégláskert fényeit nézem, összefolyanak a hálósobaablakok. Az ágyakban házaspárok fekszenek, a gyerek még a telefonját nyomkodja a takaró alatt. Valaki az udvaron dohányszik, a lábfejével dögönyözi a kutyája mellkasát. Legalábbis azt hiszem, így van.

*

A csontok kinövik a csontostálat. A kacsasült nélkül árválkodik még némi lilakáposzta. Porcukor, rétestésztamorzsák, az asztalbontás csendje. Várjuk, hogy ki mozdul meg először. Ki ismeri be, hogy ezzel az ebéddel is eltelt egy óra. A felsőszomszéd aerobikozik vagy a férjével táncol. Mindegy, hozzánk csak a ritmusos dübögés jut le. A folyosón krárog az időzítő léghűtő. Megint becsapják a lépcsőház ajtaját. Észre sem vesszük, de már megkezdtük az emésztést.

*

Várok, mint egy csapágygolyó az elektromos kaszára. A hátamon a testbe fúródó vas hűvöse. Nyílik az ajtó, tudom, hogy ő lesz az. Soha nem aggódtam még ennyire. A mellkasomon térkövet üt szét egy jól célzó, idegen erő. Evelin kilép a szuterén rendelő ajtaján. Ledobja a maszkját. Sír. A házak félreállított vagonok. Rizstésztával van kibérelve az ég. Cserge levegő. Padlószőnyeg levegő. A levegő húsz kiló, paplanba csavart marhahús. A levegő nincsen. Szűrős töltelékkel folyik tele a tüdő. Egymásba fúródva ülünk egy autórongsban, többkamionnyi mosószer alá temetve. Várjuk, hogy végre eleredjen az eső, és feloldódjon felettünk minden.

*

Ma látom utoljára a nagyapámat. Reggel áthoztuk az ágyát a nappaliba, lecseréltük a huzatokat. Frottírtakaró, memóriahabos párna. Nagy a kényelem. A hátán fekszik, pizsamában, nyakig bebugyolálva. Mintha

a rétegek közt megragadó melegtől remélhetnénk bármit is. A világ nem kemence, az emberben nem hat az élesztő. Az egyórás meccset nézzük, nem tudom, kik játszanak. Tízpercenként elnyomja az álom, figyelem, hogy lélegzik-e.

Végzetes kimenetelű. Ezek létező szavak. Azt tanácsolta az orvosa, hogy ne mondjuk el neki, így lehet a két hónapból két évet csinálni. Nem mondtuk el, csak hirtelen megjelent az egész család a nyíregyházi lakásban. Debrecenből, Budapestről, külföldről. Erős a halál tömegvonzása. Lélegzik.

A lányok már sikeresen eltakarították az ebéd nyomait. Az edényeket kihordták a mosogatógép gyomrába. A maradékok a hűtőben, alufólia alatt. Anya és lánya. Egyformán összezárt térdekkal ülnek a csupasz asztalnál. Szobafestők munka után letámasztott létrái. Unicumot szürcsölgetnek, három körben csúszik le. Csak a kommentátor beszél, egymást váltják a félidők. Lassan indulnom kell, az esti meccset a Debrecen játssza. Felébresztem papát egy puszira. Beszélünk még pár szót. „Jól van, kisfiam.” Visszadól aludni. Szia.

Egy-három. Egy kisváros légiósokkal felduzzasztott csapata ver minket simán a Nagyerdőn. Mindenki a kiesésről beszél. A kapu mögötti szektorba szólt a jegyem, a keménymagtól kicsit távolabb ültem le. Egy zászlót figyelek, ahogy a piros-féher füstön átdöfve kapkod levegőért. Tizenegy forduló van még a végéig, bármi lehetséges.

Anyám is tele van reménnyel. Két év az hosszú idő. Minden vitamint, CBD olajat, biozöldséget megvesz. Folyamatos mozgásban van, naponta ingázik a két város között. Főz, mos, gyűjti az emlékeket. „Jól evett ma Papa – mondja a telefonban –, ízlett neki a bab.” És én azt akarom válaszolni, hogy Evelinnek elzáródott a petevezetéke. Nemcsak nagyapám nem lesz, de gyerekem se.

*

Elmondom fejben az ábécét. A *p* az *o* után jön, tudtam én. Kiveszem a fülhallgatóm, visszalépek a cipőmbe, és megcserélem a két könyvet a polcon. Most jó. A második emeleten találtam egy asztalt, az alkalmazott tanulmányoknál. Egy lélek sincs a közelemben. Motyoghatok a laptop képernyőjének, járkalhatok körbe-körbe, mint egy félőrült. Az ablak sem utcafronti, egy parkolóra néz. Nem állnak benne autók, csak a parkolóhelyek vannak felfestve. Mint egy üres halgerinc, olyan. Akár napokra beköltözhetnek. Megengedik, hogy használjam a mikrójukat. Mosakodni a csapnál is lehet. A linóleumnál kellemetlenebb

felületen is aludtam már. Egyelőre abban egyeztünk meg, hogy James rám szól WhatsAppon, ha zárnak. Harmadik éve dolgozik itt, tavaly óta supervisor. Jó gyerek. Ő vette fel az adataimat a tagsági igazolványhoz. Nagyon örült neki, hogy írok. Azt mondta, a legtöbben csak internetezni jönnek. Később megkért, hogy fordítsam le az egyik szövegemet. Bele sem kezdtem a válaszbba, csak bólintottam. Nem fogom. A magyar szavak nem csak nyelvtanilag magyar szavak. A kedvenc részeimet meg amúgy is kihúzzák velem a szerkesztők. „Delete – kedves James –, delete the whole bloody section.” A szöveg szervezetéből kell kimetszenem a metaforákat. A szaporítószerveket, amikben két, egymástól független állhatna össze valami újjá.

*

Nézem ezt az asztaltársaságot. Harmincas srácok, akárcsak én. Van rajtuk egy kevés, vészhelyzet esetén felélhető háj. A bőrük karcmentes, a feleségeik együtt járnak piláteszre. Pohálátéteket használnak, mint ha a Ritzben lennének. Hajápolásról beszélgetnek, a kriptovalutákról. Nem zavarja őket, hogy megint kikaptunk. Mielőtt rájuk tévedt a tekintetem, háborús történeteken agyaltam. A felcser eltöri egy hasba lött tizedes kisujját. A friss fájdalom feledteti a régit.

A társaság hangadójának különösen tenyérbemászó az arca. Eltolom magam a pulttól, magabiztos léptekkel közelítem meg őket. „Uraim, ne haragudjanak, hogy megzavarom a beszélgetést! A főnöktől szeretnék kérdezni. Szabad? Tudod, mi az a Pap-teszt? Aromatáz-gátló? Mondanak ezek neked valamit? Inges geci. Miért én tudom ezeket? Miért nem te? Lenne még kérdésem, igen. Hol olvasol általában, faszszopó? Én orvosi várókban. Sakkozni tudsz? Játszol online? Az adatlapom szerint 957 partim volt, abból 883 a magánrendelő kertjében egy padon. Te mit csináltál addig? Játszótér a gyerekekkel? Jól van, jól van. Ne keverjük bele a családot. Inkább ezt mondd utánam: *belső hasüregi vérzéssel / szerető, társas lényt keresünk / belső hasüregi vérzéssel / szerető, társas lényt keresünk*. Ütöm hozzá a mérőt neked.”

Egyre gyakrabban kapom magam ilyen fantáziálásokon. Ez az irigység, az önsajnálát. A lelkiismeret-furdalás, hogy pont én vagyok egészséges, aki kolonc a társadalom nyakán. Azt sem tudom, hogy kell befizetni egy csekket, de nem köhögök, vérképemben sincs csillog. Még egy kurva fogam sem lyukadt ki soha.

*

A Feneketlen-tó melletti játszótérre kellett jönni. Itt van a lecsúszórúd. Tökéletes elnevezés. A gyerekek megkerülik a mászókat, felkapaszkodnak a kalózlétrán, átfutnak a másik végébe, és lecsúsznak a rúdon. Jó ötletnek tűnt, hogy a keresztlányunkra vigyázok, amíg Evelin a műtőben van. Leköti a figyelmem, hogy én felelek érte. Játsszik, barátokat szerez, szomjas. Folyamatosan történik valami.

Laparoszkópia. Nem kellett rákeresnem. Leültettek minket, és szépen elmagyarázták. Három apró vágás, az egyik a köldökön belül. A hasüreget telepumpálják szén-dioxiddal. Elválnak egymástól a belső szervek, könnyebben lehet köztük matatni. Szinte teljesen kockázatmentes.

Meghámozok egy mandarint, gerezdekre szedem. A keresztlányunk egy rémisztően magas kötélmászóka közepéről néz rám. Rázom a fejemet. „Majd, ha anyáékkal jössz.” Szót fogad, lemászik, nekikezd a mandarinnak. A tó körüli rekortánon jegyespárt fényképeznek, idehallatszanak az instrukciók. Van egy kis szél, a fákon is látszik. Előttünk sárga nyakú madár csipeget egy eldobott zsebkendőt. „Nem tudom a nevét.”

Csörög a telefonom. Órákkal későbbre vártam a hívást. Evelin kábán magyaráz valamit a hálóingről, amit ráadtak. Szúrja a katéter, keskeny az ablak. Aztán kitisztulnak a szavai. A műtét a vártnál is jobban sikerült. Nincsenek összenövések, téves volt a korábbi diagnózis. Örül. Lehet, már este érte is mehetek. Feloldja a víz a mosóporszemeket. Látszik az ég. A lecsúszórúd belülről világít, mint egy benzinfolt az aszfalton. Mint egy ablak, ami mögött ott áll a Nap.

Élet és Irodalom, 2024. július 12. (LXVIII. évfolyam, 28. szám)